

שיחת השבוע

יש חדש

לימוד תורת המקדש

הננו מזכירים את קריאת הרבי מליובאוויטש להוסיף בימים האלה בלימוד התורה ובנתינת צדקה, ובמיוחד בלימוד ענייני המקדש - בתורה שבכתב (פרשיות תרומה, ויקהל-פקודי; יחזקאל פרק מ"ג), בתורה שבעל-פה (מסכת מידות) ובהלכה (הלכות בית-הבכירה לרמב"ם). על-ידי כך נזכה שיתקיימו דברי המדרש: "לך אמור להם ויתעסקו לקרות צורת הבית בתורה, ובשכר קרייתה, שיתעסקו לקרות בה, אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקים בבניין הבית".

נסיעה לציונים

לקראת ח"י באלול, יום הולדת הבעש"ט ובעל התניא, מתארגנת נסיעה לציוניהם באוקראינה. במהלך הנסיעה יפקדו גם את האוהלים של המגיד ממזריטש, אדמו"ר האמצעי, רבי מיכל מזלוטשוב, רבי לוי יצחק מברדיצ'ב ועוד. בשבת סליחות ישבתו במז'בוז', ובמוצאי שבת יאמרו את הסליחות בבית-מדרשו המשוחזר של הבעש"ט. טל' 050*4147620

סמינר זוגיות

ארגון התקשרות חווייה יהודית מקיים סמינר בנושא זוגיות ומשפחה עם מיטב המרצים, ובהם הרב יצחק ערד, הרב טוביה בולטון, הרב עמרם מויאל והגב' רחל בולטון. הסמינר יהיה א"ה במלון כינר, מכ"ח בתמוז עד ב' באב (18-21.7). טל' 03*9302030

זמני השבוע

ניוירוק	דטרויט	מיאמי	לוס-אנג'לס
8:12	8:53	7:58	7:50
9:19	10:03	8:54	8:51

פרקי אבות: פרק 1

289 בתי-חב"ד
לשירותכם *3770

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840
טל' 972*72*2770100 • פקס 972*3*9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

לא דובדבן אלא צורך חיוני

בעיצומם של ימי קיץ בהירים, כשהעולם כולו יוצא לנפוש ולבלות, היהדות באה ומזכירה שאנחנו בגלות, אבלים וכואבים על חורבן בית-מקדשנו

דגם בית-המקדש השלישי מול הר הבית. כיסופים ותקווה (צילום: מנדי הכטמן)

תצמיח". זה המצב הטבעי והנכון ליהודי, וכל עוד לא זכינו לכך, אנחנו שרויים בגלות - "בנים שגלו מעל שולחן אביהם".

ימי בין המצרים נועדו להחזיר בליבנו את העוצמה הראויה לצפייה לגאולה. לא דובדבן על הקצפת, אלא צורך אמיתי וקיומי. עלינו להרגיש שהגאולה חסרה לנו. כבן מלך שגלה, הממתין ומצפה בקוצר-רוח לרגע שיבתו אל אביו.

צער ותקווה

החסידות הוסיפה נופך משלה לימי בין המצרים - לא אבל של יגון ושל קדרות, אלא צער שמהולה בו תקווה, כאב שיש עמו אמונה. האבל כשהוא לעצמו עלול להביא לידי ייאוש. החסידות משלבת את האבל עם האמונה ועם התקווה.

בשעה שאנו מתאבלים על חורבן בית-המקדש ומצטערים בצערה של השכינה, אנו מרגישים גם את פעמי משיח הנשמעים באוזנינו. כשאנו לומדים את ענייני המקדש, אין זה מתוך רגשות אֵבֶלֶת וצער בלבד, אלא מתוך ציפייה דרוכה לבית-המקדש שייבנה במהרה.

השילוב הזה בין צער הגלות לשמחת הגאולה מעניק לנו כוח לחיות כל השנה מתוך ציפייה אמיתית לגאולה. ועל זה אמרו חז"ל שכל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה.

בצפי הכדור שלנו הימים האלה הם שיא תקופת החופשות והנופש. באותה שעה העם היהודי מת-עטף באווירה כבדה של צער, עגמימות ואבל. יד ההשגחה כיוונה את שלושת השבועות של המצור על ירושלים, ששיאו בחורבן המקדש, דווקא לימים שמסמלים את הנאות החיים, החופש והעליצות.

האבל הזה יכול להיראות מוזר מאוד ותלוש מן המציאות: מה פתאום מתאבלים עכשיו על דברים שקרו לפני אלפי שנים?

שנה?! אבל לאמיתו של דבר ההפך הוא הנכון - דווקא האבל הזה מחבר אותנו אל המציאות האמיתית ומונע אותנו מלשכוח מי אנחנו.

מהותה של הגלות

כשיהודים חיו בצל פוגרומים ורדיפות, הם זכרו היטב את צער הגלות ויחלו לגאולה. לעומת זה, בתקופות שלווה ורגועות יותר עלול להיווצר רושם שהכול טוב ויפה. משיח? גאולה? - למה לא, בהחלט חלום נחמד, אבל לא ממש נחוץ.

ימי בין המצרים מבהירים את המשקל הראוי שיש לייחס לגאולה. בעיצומם של ימי קיץ בהירים, כשהעולם כולו יוצא לנפוש ולבלות, היהדות באה ומזכירה שאנחנו בגלות, אבלים וכואבים על חורבן בית-מקדשנו. אתה יכול להיות עשיר ומכובד, הנהנה מבריאות טובה ובעל משפחה יפה - ועם זה אתה שרוי בגלות מרה.

כי הגלות איננה רק רדיפות ופוגרומים, צרות ומצוקות. הגלות העיקרית היא כמאמר חז"ל - "אוי לבנים שגלו מעל שולחן אביהם". בן מלך, שגלה מעל שולחן אביו, יכול שיהיה לו כל השפע שבעולם, אבל הוא ירגיש שהעיקר חסר כאן - הוא גלה מעל שולחן המלך.

כך גם אנחנו בני מלכים הננו, ומקומנו האמיתי ליד 'שולחן המלך' - במצב שבו השכינה שורה בישראל, כשבית-המקדש עומד על מכונו וכאשר מתקיימת התפילה "את צמח דוד עבדך מהרה

כל יהודי הוא 'כוכב'

קטנות וגדלות

מדוע המשיח מכונה 'כוכב' דווקא? הכוכבים מסמלים קטנות. אף-על-פי שבאמת הם גדולים מאוד ובעלי אור רב ביותר, בכל-זאת הם נראים קטנים וזעירים. לכן המשיח מכונה 'כוכב', אף-על-פי שבאמת הוא גדול מאוד, כמו שנאמר עליו "ירום ונישא וגבה מאוד", כי הוא מקטין את עצמו, ודווקא מתוך ה'קטנות' הזאת, ש"דויד הוא הקטן", נעשה "דוד עבדי נשיא להם לעולם".

גם התחלת דריכת כוכבו של משיח היא מאנשים פשוטים, בדור של 'עקבתא דמשיחא', אף-על-פי שהם עדיין בדרגת 'יעקב' ולא 'ישראל', ולכן נאמר "דרך כוכב מיעקב", אבל על-ידי מסירות-נפשם ועמידתם בתוקף על ענייני היהדות, מתגלה שהם בעצם 'כוכב', ומזה נעשה "וקם שבת מישראל", עד "וישראל עושה חיל", שהולכים מחיל אל חיל, לגאולה האמיתית והשלמה על-ידי משיח-צדקנו.

(תורת מנחם, כרך לא, עמ' 122)

לכן אף שהפסוק "דרך כוכב מיעקב" מדבר על המשיח, נכלל בזה כל יהודי, שיש בו חלק מנשמתו של המשיח. החידוש שבדברי רבי ישמעאל הוא שאפילו יהודי השרוי בדרגה תחתונה, ועד שגוי יכול לשלוט עליו, עד שהוא הורג אותו - גם יהודי זה מכונה 'כוכב' ואף הוא בבחינת 'משיח'.

קשר פנימי

עניין זה מסביר את הפסוק "אכן חוליינו הוא נשא", שהמשיח סובל תחלואים וייסורים מפני חטאי בני-ישראל. כי לכאורה, אם יהודי מסויים חטא, מדוע המשיח צריך לסבול ייסורים בגללו?

אלא שהדבר נובע מהקשר הפנימי בין כל יהודי ובין המשיח - שבכל יהודי יש 'חלק מקומת משיח'. לכן כאשר יש דבר-מה שאינו בשלמות אצל יהודי, נוצר בכך חֶסֶר כביכול בענייניו של המשיח. מכאן גם האחריות המוטלת על כל יהודי, שעל-ידי מעשה אחד או דיבור אחד או מחשבה אחת הוא יכול להביא "תשועה והצלה" לכל העולם כולו ולפעול את ביאת משיח-צדקנו בגלוי.

בתלמוד הירושלמי מסופר כי איש אחד בא לפני רבי ישמעאל בן רבי יוסי ואמר לו שראה בחלמונו כי בלע כוכב. נענה רבי ישמעאל ואמר: "תפח רוחו של האיש הזה, שהרג יהודי, שנאמר 'דרך כוכב מיעקב'".

הפסוק "דרך כוכב מיעקב" מופיע בנבואת בלעם, ויש לו כמה פירושים. יש המפרשים אותו על דוד המלך ויש המפרשים אותו על המשיח. אולם רבי ישמעאל מפרש את הפסוק על כל יהודי. ולכאורה, אם רצונו למצוא אסמכתא שיהודי מכונה 'כוכב', היה יכול להסתמך על הפסוק שנאמר לאברהם: "ספור הכוכבים... כה יהיה זרעך". למה בחר להסתמך על הפסוק "דרך כוכב מיעקב" דווקא?

חלק מנשמת משיח

התשובה טמונה בתורת הבעש"ט שכל יהודי נדרש לתקן חלק מ'קומתו' של משיח, השייך לנשמתו. בכל יהודי יש חלק מהמשיח, וכאשר כל יהודי מתקן את ה'משיח' שבקרבו, באה 'קומתו' של משיח לידי שלמותה.

אמרת השבוע

לשאת דוחק

בבית-מדרשו של רבי חיים-ישראל מפילוב היה דוחק רב, ואחד הנוכחים נאנח על שלחצו אותו. חיך האדמו"ר ואמר:

כאשר פתחה האתון את פיה, אמרה לבלעם: "מה עשיתי לך כי הכיתני זה שלוש רגלים". מפרש רש"י שבכך אמרה: "אתה מבקש לעקור אומה החוגגת שלוש רגלים בשנה".

מדוע הזכירה לו האתון דווקא את מצוות העלייה לרגל? משום שהמצווה הזאת מסמלת את כוח הסבל של עם-ישראל, העולה כולו לירושלים, על-אף הדוחק והצפיפות. זה מה שאמרה האתון לבלעם: כאשר נלחצה רגלך אל הקיר לא יכולת להבליג, ואתה מבקש לפגוע באומה המוכנה להידחק ולהצטופף שלוש פעמים בשנה, בלי להתלונן!?

פתגם חסידי

"שלוש גלויות הן ואחת קשה מחברתה: גלות ישראל בין הגויים, גלות ישראל ביד ישראל, והקשה מכולן - גלות האדם אצל עצמו" (רבי שלום מבבלז)

בלעם | מאת הרב אליעזר ברוד

מן המעיין

השנאה מקלקלת

"ויקם בלעם בבוקר ויחבוש את אתונו" (במדבר כב,כא). מכאן שהשנאה מקלקלת את השורה, שחבש הוא בעצמו. אמר הקב"ה: רשע, כבר קדמך אברהם אביהם, שנאמר "וישכם אברהם בבוקר ויחבוש את חמורו".

(רש"י)

רוצה בקיום האומה

הקב"ה אמר לבלעם: אברהם אבינו השכים בבוקר וחבש את חמורו כדי לקיים את רצוני, ולא נתתיו להקריב את יצחק, לפי שרוצה אני בקיומה של אומה זו. כל שכן שמזימתך להרע לישראל תופר.

(רבי מנחם-מנדל מקוצק)

ראשייתיות 'נער'

"ושני נערי עמו" (במדבר כב,כב). אצל אברהם נאמר (בראשית כב,ג) "ויקח את שני נערי אתו". 'נער' ראשייתיות: נפש, עין, רוח. כמאמר חז"ל שאברהם אבינו היה בעל "נפש שפלה, עין טובה ורוח נמוכה", ואילו בלעם היה בעל "נפש רחבה, עין רעה ורוח גבוהה".

(חידושי הרי"ם)

שבעה כנגד שבעה

"ויאמר בלעם אל בלק בנה לי בזה שבעה מזבחות" (במדבר כג,יא). זהו כדי להכריע את

שבעת מזבחות שבנו שבעה צדיקים עד משה: אדם, הבל, נח, אברהם, יצחק, יעקב ומשה; וכדי להציל בהם שבעה עמים; וכנגדם נשא משלו שבע פעמים.

(חזקוני)

טעם הנס

"ויפתח ה' את פי האתון" (במדבר כד,כח). טעמו של הנס היה להזהיר את בלעם שלא ילך אחר נחש וקסם ולא יקלל את ישראל, שכשם שהקב"ה פותח את פי הנאלמים, כך בכוחו לאלם פיהם של מדברים, או לשים בפיהם דברים לדבר כרצונו.

(רמב"ן)

לא בכוחו

כשם שהאתון אינה מסוג המדבר, אלא כך גזר הקב"ה עליה שתפתח את פיה, כך גם בלעם, אף שהתנבא על דברים נשגבים ועל תקופת אחרית הימים, אין זה בכוחו ובזכותו, אלא בדרך נס ופלא.

(רבי יצחק-אייזיק מקומרנה)

עין רעה

"שתום העין" (במדבר כד,ג). עינו של בלעם היא עין רעה. אולם כאשר הקב"ה מנע ממנו להביט על ישראל בעינו הרעה, הרי שאיבד גם כוח זה, ולכן היה "שתום העין".

(רבי לוי-יצחק מברדיצ'ב)

הכיסא לא למכירה

אנשי שגרירות ישראל בצרפת נערכו מראש לקראת הביקור של הרב הראשי לישראל, רבי מרדכי אליהו, בארמונו של נשיא צרפת. הם הכירו את תקיפותו ואת עמדותיו הנחרצות של הרב בענייני ארץ־ישראל, ופעלו להבטיח שהביקור יעבור בשלום.

באותם ימים הייתה מתיחות ביחסי ישראל־צרפת. נשיא צרפת אז, ז'אק שיראק, לא נחשב ידיד ישראל, ועמדותיו תמכו בדרך־כלל בעמדות מדינות ערב. הוא לחץ על ישראל לוותר על חלקים מארץ־ישראל, ובכלל זה ירושלים, לטובת הערבים.

על רקע זה אפשר להבין את דאגת אנשי השגרירות מביקורו הממלכתי של הרב אליהו בארמונו האליזיה. הרב לא היה אמון על כללי הנימוס הדיפלומטיים, ונהג להביע את דעתו בגלוי. הם חששו שמא דבריו יחריפו את המתיחות בין המדינות.

קודם הפגישה עם הנשיא הוזמן הרב לבקר במסלול מיוחד שבו עברו אורחי המדינה, במוזאון הממלכתי של צרפת, שבו שמורה ההיסטוריה של צרפת ותרבותה.

הרב אליהו האזין להסברים ועבר מפריט לפריט. בהגיעם לכיסאו המלכותי של נפוליון עצר הרב ופנה בשאלה אל מלווייו: "מתי חי נפוליון?" המארחים הסתירו את פליאתם, וטרחו להסביר לרב מי היה נפוליון ובאיזו תקופה חי.

הרב הוסיף לשאול: "האם הכיסא עומד למכירה?" אנשי השגרירות לא ידעו לאן להוליך את כלימתם. הצרפתים השיבו כמובן בשלילה. "זה חפץ היסטורי, והנכסים ההיסטוריים שלנו אינם עומדים למכירה", אמרו.

משם עברו להצגת עוד פריטים, עד שבאו לפריטים השייכים למלך לואי הארבע־עשר. שוב פנה הרב בשאלת־תם: "מי היה לואי הארבע־עשר?" רעיית הרב, הרבנית צביה, ניסתה להבין את פשר שאלותיו של בעלה, אך נענתה בקריצה קלה, שלימדה אותה כי הדברים נאמרים בכונת מכוון.

ברוב נימוס טרחו המלווים להסביר לרב על המלך לואי הארבע־עשר. הוסיף הרב ושאל: "האם היה מלך מוסרי?" המלווים השיבו: "לא, אך זו ההיסטוריה שלנו, ואנו גאים בה ומכבדים אותה". הנהן הרב בראשו והמשיך הלאה.

לכך, בעקבות זאת עצר הרב את דבריו והעיר כי המתרגם ככל הנראה אינו מכיר את סגנון דיבורם של הרבנים, ומכיוון שחשוב לו כי הנשיא ישמע ויבין את דבריו במדויק, הוא מבקש כי הרב הראשי של צרפת יתרגם אותם. מכאן והלאה תורגמו דבריו בנאמנות על־ידי הרב הראשי.

הנוכחים עדיין לא ירדו לסוף דעתו, ולא הבינו למה הרב חותר, אך במהרה הדהדו דבריו חוצבי הלהבות:

"ראיתי את הכבוד שלכם כלפי כיסאו של נפוליון, שחי לפני כמאתיים שנה. כמורכן ראיתי את ההערצה שבה הוזכר שמו של לואי הארבע־עשר, אף שמוסריותו עמדה בסימן שאלה. הכבוד הזה מוצדק, שכן זו ההיסטוריה שלכם, אלה הנכסים ההיסטוריים שלכם, ואתם גאים בהם ומכבדים אותם. אתם גם מצפים ממני שאדע ואכבד את ההיסטוריה של צרפת, אף שאני גר בישראל.

"אך אני שואל אתכם: האם לא הגיוני שגם אנחנו, היהודים בישראל, נדע ונכבד את ההיסטוריה שלנו? האם מוגזם יהיה לצפות מכם כי גם אתם תכבדו אותה? ההיסטוריה שלנו מלמדת כי משה רבנו הנחיל לנו את ארץ־ישראל. זה הנכס ההיסטורי שלנו. אחריו חיו המלכים דוד ושלמה שמלכו בירושלים. מדוע עלינו לכבד את המלכים שלכם, שחיו לפני כמאתיים ושלוש־מאות שנים, ואתם אינכם מכבדים את המלכים שלנו, שחיו לפני שלוש־אלפי שנים!?"

"את כיסאו של נפוליון אינכם מוכנים למכור. וכי אנו צריכים למכור את ירושלים, המשמשת לב העם היהודי זה אלפי שנים!?"

ליבם של אנשי השגרירות פרפר. הם ציפו לתגובות כעוסות מצד הנשיא ופמלייתו. אולם התגובה הייתה מפתיעה. כשסיים הרב את דבריו קם הקהל ומחא כפיים בהתרגשות.

דברי הרב עשו רושם עז גם על הנשיא שיראק, והוא לחץ בהתרגשות את ידו של הרב. באותה שעה פנה אל עוזריו ולחש דבר־מה באוזנם. אנשי השגרירות נדהמו לשמוע כי הנשיא ביקש לעכב את הרב. איש לא ידע את מטרת העיכוב, עד ששבו אנשיו של שיראק ובידיהם תיבה קטנה.

נשיא צרפת אמר כי אמנם הדבר לא היה מתוכנן, אולם לאחר ששמע מהרב דברים שכמותם לא שמע מעולם, החליט להעניק לרב מדליית זהב, הניתנת לנשיאי מדינות. בסיים דבריו הגיש לרב מרדכי אליהו את המדליה, לקול תשואות הקהל, שנכח כי גאון יהודי אמיתי מעורר כבוד אפילו בלב מי שנחשבו יריבים.

מארחיו למשמע שאלתו על מחיר הכיסא של נפוליון, והאם הוא עומד למכירה. כל הנוכחים פרצו בצחוק. הרב סיפר גם את התשובה שניתנה לו, כי נכסים היסטוריים אין מוכרים.

בשלב זה הבחינה הרבנית שהמתרגם אינו מקפיד לתרגם את דברי הרב במדויק, אלא מרכז אותם. היא הפנתה ברמז את תשומת לב בעלה

הביקור במוזאון הסתיים. עתה נכנסו לקבלת הפנים המלכותית עם נשיא צרפת. המארח פתח ובירך בדבריו את הרב לרגל הביקור. אחריו הוזמן הרב לשאת דברים. לידו התייצב איש מצוות השגרירות, לתרגם את הדברים לצרפתית.

מיד בפתח דבריו החל לתאר את ביקורו במוזאון. הרב סיפר על מבוכת

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

הרס תחושת הישות

בנבואה האחרונה של בלעם הוא מדבר על מה שיקרה "באחרית הימים", כפי שהרמב"ן מפרש (בפירושו על התורה): "והנבואה הזאת לימות המשיח היא". הוא מדבר שם על המלך המשיח: "דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל", ועל פעולתו בעולם: "ומחץ פאתי מואב וקרקר כל בני שת".

מה פירוש "וקרקר כל בני שת"? מפרשי התורה נותנים לכך שני פירושים: אונקלוס מתרגם "וקרקר" הוא במשמעות של שליטה, שהמשיח ישלוט על כל בני־האדם. האבן־עזרא מפרש (וכך משתמע גם מתרגום יונתן בן־עוזיאל ומתרגום ירושלמי) "וקרקר" הוא כמו "מקרקר קיר", במשמעות של הרס. על־פי הפירוש הזה המשיח יהרוס את מציאותן של אומות העולם.

השמדה המונית בזמן הגאולה?!

הפירוש השני דורש ביאור. בכמה וכמה נבואות העוסקות בזמן הגאולה אנחנו רואים שגם אז יהיה קיום לאומות העולם. הנביאים מדברים על "ונהרו אליו כל הגויים" (ישעיה ב,ב), ועל ההתאחדות של האנושות כולה לעבוד את ה' – "אז אהפוך אל עמים שפה ברורה, לקרוא כולם בשם ה', לעבדו שכם אחד" (צפניה ג,ט). איך אפשר לפרש שהמשיח יכריח את הגויים?

בזכריה (יג,ח) מופיעה נבואה על הכרתת שני שלישים מן האנושות: "והיה בכל הארץ נאום ה', פי שניים בה ייכרתו, יגוועו, והשלישית ייוותר בה". גם נבואה זו מעוררת שאלה: הלא "טוב ה' לכול, ורחמיו על כל מעשיו". איך ייתכן שדווקא בזמן הגאולה, כשהעולם יגיעו לתיקונו, תהיה השמדה של בני־אדם רבים כל־כך?!

אמנם היו אירועי השמדה המוניים, החל מדור המבול, אבל על כך נאמר מיד הטעם, שהדבר נובע מ"מלאה הארץ חמס מפניהם". וכי דווקא בזמן הגאולה, כאשר העולם יתקן במלכות שמים, דווקא אז יתחולל הרס של "כל בני שת", של האנושות כולה, ובכלל זה גם חסידי אומות העולם?!

הרבי מליובאוויטש מסביר (לקוטי שיחות כרך כג, עמ' 271) שאין הכוונה להשמדה גשמית. הנבואות האלה מדברות על התקופה שלאחר העברת הרוע מן העולם ולאחר שהרשעים יקבלו את עונשם. בני־האדם שיישאר אף לא יהיו בבחינת אויבי ה', הראויים לעונש, אלא יהיו חלק מהעולם המתוקן של ימות המשיח. וכאן יש שתי דעות בעניין הגדרת מציאותם של הגויים באותו זמן.

על־פי הדעה הראשונה תישאר לגויים מציאות לעצמה, אלא שהמשיח ישלוט עליהם. לעומת זה, הדעה השנייה גורסת שתהיה הכרתת מציאותם של הגויים, כלומר – הם לא ירגישו את עצמם מציאות עצמאית, אלא יחושו שכל מהותם נועדה לסייע לעם־ישראל למלא את ייעודו.

כוונת הבריאה

יש גם בהלכה דוגמאות להעדר מציאות אישית. למשל, ההלכה היא ש"כל מה שקנה עבד – קנה רבו (אדונו)". לעבד אין מציאות משל עצמו, וכל מה שהוא עושה או קונה מתייחס לאדונו. זו דוגמה למציאותן של אומות העולם בזמן הגאולה, כאשר "והיה ה' למלך על כל הארץ" – הם יחושו שכל הוויתן וקיומן אינם אלא לעזור לעם־ישראל.

אולם על־פי הדעה הראשונה תישאר גם אז מציאות לאומות העולם כהוויה לעצמה, שכן רצונו של הקב"ה שגם אצל אומות העולם, כפי שהן מציאות לעצמן, תורגש האמת האלוקית. לכן יש חשיבות שהגויים יישארו מציאות לעצמם, ובכל־זאת ירגישו שהקב"ה הוא "מלך על כל הארץ", ו"יחזרו כולם לדת־האמת" (כלשון הרמב"ם), וגם הם עצמם יעסקו בידיעת ה', דבר שיתרום למילוי כוונת הבריאה, שהעולם כולו, גם מצד גדריו העצמיים, יהיה דירה לו יתברך.

לוחם, איש המוסד, וראש עיריית עזה

הצטרף לתנועת 'ברית החשמונאים', שהייתה כפופה לארגון הלח"י.

ליל סדר במנזר

פעילותו ב'ברית החשמונאים' סיבכה אותו עם האנגלים. "חילקתי כרוזים של המרי ונעצרת", הוא מספר. "עורך-הדין שלי היה גדעון האוזנר, לימים התובע במשפט אייכמן. אבי שחרר אותי בערבות כספית".

במלחמת השחרור לחם בירושלים ובגוש עציון. כחייל דתי נקלע למצבים לא־קלים. "שהיני במנזר הרוסי בגוש עציון, והיה קשה לי מאוד לראות את הצלבנים הרבים", הוא נזכר. "בליל הסדר תש"ח שמרתי בכניסה למנזר ופרצתי בככי כשחשבתי על משפחתי העורכת עכשיו את הסדר בירושלים". הוא נפל בשבי הירדנים, עונה ושחרר כעבור אחד-עשר חודשים.

יהודי במסגד

תפקידו המסוכן ביותר היה כששימש סוכן המוסד בשנים תשכ"ג-תשכ"ה (63-65). "הייתי בגבול טורקיה-סוריה ונאלצתי לחיות כמוסלמי", משחזר לניאדו. "סיפרתי לאבי שאני אמור גם להיכנס למסגד. הוא אמר לי: 'אתה יכול ללכת, רק תכוון לשם שמים'. במסגרת תפקידי הייתי הראשון שהביא לישראל את המידע על הטבח ההמוני שמבצע אסד האב בעיר חומס".

בעיצומה של סעודת ליל שבת נכנס הבן יעקב אל הבית הקטן, בשכונת מקור ברוך בירושלים. כבר שלושה חודשים נעדר מן הבית, לאחר שגויס ל'הגנה'. עכשיו בא להיפרד. זה היה בחודש אדר תש"ח (1948). "אבא, אני הולך למלחמה. לא יודע אם אחזור", לחש לאביו בקול רועד.

אביו התבונן בעיניו והניח את ידיו על כתפיו. "בני, לך והשם יהיה בעורך", אמר לו. והוסיף: "אם תחוש שחיך בסכנה, אמור 'שמע ישראל' ו'יודוי'. אם יקרה הגרוע מכול, לך לבוראך". השניים התחבקו והבן יצא אל הלא-נודע.

דם על הגמרות

סיפורו של יעקב לניאדו (81), תושב כפר אדומים, הוא סיפורו של תלמיד ישיבה שלחם בחמש מלחמות (השחרור, מבצע קדש, ששת הימים, יום-הכיפורים ושלום הגליל), שירת במוסד ומילא איך-ספור תפקידים, מקצתם בעלי סיכון גבוה ביותר. על-אף גילו, דיבורו צלול וזיכרונו מדהים. הוא זוכר כל אירוע לפרטי-פרטים.

לניאדו נולד בירושלים בשנת תרצ"א. "גרנו עשר נפשות בחדר וחצי", הוא מספר. "קודם לכן התגוררו הוריי בחברון, וניצלו בנס מפרעות תרפ"ט. כשהייתי ילד לקחו אותי לחברון וסיפרו לי על הנס שעברו. אני זוכר שנכנסתי לישיבת חברון וראיתי את כתמי דם הנרצחים על הגמרות". בנעוריו למד בישיבת פורת יוסף, ואז

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

י"ז בתמוז נדחה

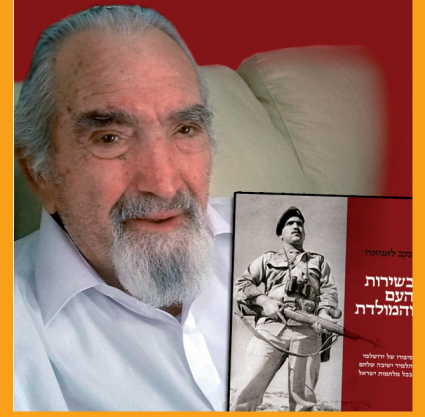
שאלה: מה הם השינויים השנה, כשי"ז בתמוז חל בשבת?

תשובה: הצום עצמו נדחה ליום ראשון. גם הדינים והמנהגים של 'בין המצרים' מתחילים במוצאי השבת. ויש חולקים ואומרים שדיני בין המצרים מתחילים כבר בשבת.

יש קהילות (כגון הנהגות על-פי האר"י ז"ל) הנמנעות מלברך 'שהחיינו' גם בשבתות של 'בין המצרים'. הפוסקים חלוקים ביניהם אם גם בשבת זו נמנעים מכך; ומנהג חב"ד להקל. הרבי מליובאוויטש הביע ספק אם יש להתחיל כבר בשבת זו את לימוד ענייני בית-הבחירה, כפי שהנהיג ב'בין המצרים'.

הפטרת השבת שייכת לפרשת בלק, ואינה מההפטרות של 'בין המצרים'.

נער שמגיע למצוות במוצאי השבת (כלומר, שנולד ב"ח בתמוז) חייב לצום ביום ראשון, בצום הנדחה,

חיים של לוחם. לניאדו וספרו

לאחר שסיים את שירתו במוסד נסע לשליחת של שלוש שנים באריתריאה, והיה ממונה על אימון הקומנדו. "בתום השירות קיבלתי אות כבוד מקיסר אתיופיה וניצחתי את ההודמנות לברך את ברכת 'שחלק מכבוד'. הקיסר התרגש מאוד וחיבק אותי דקות ארוכות, לתדהמת הנוכחים", מספר לניאדו. תפקידו האחרון היה ראש עיריית עזה, במשך שלושה חודשים. סיפור חייו מופיע עכשיו בספר מרתק שיצא-לאור בעת האחרונה: "בשירות העם והמולדת - סיפורו של תלמיד ישיבה ירושלמי שלחם בכל מלחמות ישראל".

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח

על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis

Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411

Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

אף-על-פי שבי"ז בתמוז עדיין לא היה בן חיוב.

מכיוון שהצום נדחה, אם חלה ברית מילה ביום ראשון, הורי התינוק, המוהל והסנדק מתפללים מנחה גדולה (במרכז הארץ אחרי 13:22), אומרים בה 'עננו' ויכולים לאכול אחר-כך (אבל סעודה לקרואים - עושים רק בלילה). לכן יש מקום להקל יותר גם בעניין חולה ויולדת.

מותר לאכול ולשתות במוצאי שבת עד עלות השחר (מי ששוכב לישון ורוצה להשכים לפני עלות השחר כדי לאכול או לשתות - אם בדרך-כלל אינו נוהג לשתות מיד בבוקר, צריך להתנות לפני שכבו לישון שאינו מקבל עליו את התענית עד עלות השחר).

מי ששכח ואכל בצום, יפסיק מיד ברגע שנזכר שהיום צום, ויוסיף לצום עד סוף היום. הצום מסתיים (בתל-אביב) בשעה 20:20.

מקורות: ש"ע ומפרשיו סי' תקנא, תקנט, תקסד. מ"א סי' תקנא ס"ק מ"ב וברכי יוסף שם. שו"ת אגרות משה או"ח ח"א ס"ו ס"ס קסח. הגהות רעק"א תקנט ס"ט. הלכות והליכות בר-מצווה ע' קיח. ספר השיחות תנש"א ח"ב עמ' 691. לוח 'דבר בעתו'.

חדש: סודות הגאולה

כל מה שצריך לדעת על הגאולה וביאת המשיח

דמותו של המשיח • תהליכי הגאולה • מה יהיה בימות המשיח • תחיית המתים • ועוד

ספר מרתק, מאיר עיניים, כתוב בסגנון קולח ובהיר, ניקוד מלא

להזמנות: טל' 1-718-6041020

